

Απαξιώνονται τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης

Την κατακόρυφη μείωση της εμπιστοσύνης των πολιτών στις εφημερίδες και την τηλεόραση ακολουθούν το ραδιόφωνο και το διαδίκτυο. Αυτή είναι η εικόνα που αποτυπώνεται στο δεύτερο μέρος της έρευνας της **Public Issue**.

ΣΕΛ. 7

Πολιτικοί θεσμοί σε κρίση νομιμοποίησης

► Του **ΘΕΟΔΩΡΟΥ Π. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ**

πρ. πρύτανης του Πανεπιστημίου
Πελοποννήσου και πρ. υφυπουργός Παιδείας

Η ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ Public Issue σχετικά με τον βαθμό εμπιστοσύνης των πολιτών στους κοινωνικούς, πολιτικούς και οικονομικούς θεσμούς αναδεικνύει τις σοβαρές επιπτώσεις της κρίσης στη διάχυση του αισθήματος ανασφάλειας στην ελληνική κοινωνία... Μία «κουλτούρα κρίσης» φαίνεται να παγιώνεται, επιβάλλοντας την κοινή αίσθηση αδυναμίας για την υπέρβαση των αδιεξόδων, ανοίγοντας παράλληλα τον δρόμο της αποπολιτικοποίησης και της αποϊδεολογικοποίησης των προβλημάτων.

ΔΥΟ ΕΙΝΑΙ ΤΑ βασικά στοιχεία της κοινωνικής εμπιστοσύνης, όπως καταγράφονται στην έρευνα. Αφενός οι υψηλοί δείκτες εμπιστοσύνης σε κατασταλτικούς (Στρατός, Αστυνομία) και σε παραδοσιακούς κοινωνικούς θεσμούς (λαός, Εκκλησία) και αφετέρου η κρίση νομιμοποίησης των πολιτικών σχηματισμών αλλά και της ίδιας της Βουλής. Σε ενδιάμεση κατάσταση απεικονίζεται η Δικαιοσύνη αλλά και ο θεσμός του Προέδρου της Δημοκρατίας, που φαίνεται να απολαμβάνουν τη σχετική εμπιστοσύνη των πολιτών.

ΣΤΗΝ ΠΟΡΕΙΑ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ των συνθηκών εξόδου από την κρίση είναι

ιδιαίτερα σημαντικό σήμερα να κατανοήσουμε τις αιτίες απονομιμοποίησης του πολιτικού συστήματος. Αποτελεί αυτό αναγκαία συνθήκη για τη λειτουργία της Δημοκρατίας, αλλά και για την ανανέωση του πολιτικού συστήματος και την επανάκτηση της εμπιστοσύνης των πολιτών.

Η ΑΠΟΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ πολιτικής και των πολιτικών προήλθε, σε μεγάλο βαθμό, από αυτή καθεαυτή τη διαχείριση της κρίσης. Ενα μέρος του πολιτικού προσωπικού καθώς και οι πολιτικοί σχηματισμοί που ενεπλάκησαν διαχρονικά στην παραγωγή των συνθηκών, οι οποίες οδήγησαν στην κρίση, ανέλαβαν να διαχειριστούν την έξοδο από την κρίση. Αυτό έγινε, σχεδόν πάντα, με την επίκληση του φόβου για την επερχόμενη καταστροφή, υπό την ασφυκτική πίεση των μνημονίων και των απαιτήσεων των δανειστών και σε ένα περιβάλλον έκτακτης ανάγκης, το οποίο έδειχνε να αφήνει συνήθως ελάχιστα περιθώρια διαπραγματεύσεως. Η κουλτούρα κρίσης εντάθηκε από την ακραία πόλωση του «μικρού δικομματισμού» και την έλλειψη ενός συγκροτημένου και συμφωνημένου Σχεδίου Εθνικής Ανασυγκρότησης. Σε καμία χώρα, η οποία αντιμετώπισε τα ίδια προβλήματα με την Ελλάδα, δεν υπήρξαν σε τόσο μεγάλο βαθμό έλλειψη συνεννόησης μεταξύ των κύριων πολιτικών

σχηματισμών και αδυναμία εξεύρεσης ενός ελάχιστου κοινού πολιτικού τόπου για τα μείζονα. Ακόμη και η εμπέδωση της ανάγκης συνεργατικών κυβερνήσεων φαίνεται σήμερα εύθραυστη, όταν υπάρχουν κόμματα που επιζητούν την αυτοδυναμία για να προωθήσουν «καθάρεις πολιτικές λύσεις».

ΣΤΟ ΙΔΙΟ ΠΛΑΙΣΙΟ, η απονομιμοποίηση προήλθε και από το γεγονός ότι στα τέσσερα τελευταία χρόνια της κρίσης δεν υπήρξε η απαραίτητη πολιτική και κοινωνική συμφωνία για τις βασικές μεταρρυθμίσεις που έχει ανάγκη η ελληνική κοινωνία και το κράτος, τους όρους, τις διαδικασίες και το όφελος που θα υπήρχε από αυτές. Απαράσκευες μεταρρυθμίσεις και ισοπεδωτικές απορρυθμίσεις διαδέχτηκαν η μία την άλλη, χωρίς σχέδιο. Αντίθετα, η συνεχής επίκληση των επιταγών της τρόικας και των δανειστών για τη λήψη νέων μέτρων έδειξε στους πολίτες ότι τελικά η αρμοδιότητα της διακυβέρνησης της χώρας έχει περάσει σε διεθνή κέντρα και ότι η πολιτική λειτουργία εξελίχθηκε σε μία γραφειοκρατική διαδικασία μεταβίβασης/εκτέλεσης εντολών. Ταυτόχρονα, η αποϊδεολογικοποίηση των πολιτικών επιλογών, οι επικίνδυνες πολιτικές εξισώσεις της «μοναδικής λύσης», η διγλωσσία μεταξύ της εκφώνησης της πολιτικής στο εσωτερικό και στο εξωτερικό, ανάλογα με το ακροα-

τήριο και τους συνομιλητές, επέφεραν τη βαθμιαία απαξίωση του πολιτικού συστήματος. Και ας μη γελιόμαστε. Η κρίση νομιμοποίησης των πολιτικών θεσμών δεν προήλθε αποκλειστικά ούτε από την πίεση των μνημονίων ούτε από τη «μεταρρυθμιστική κόπωση» και την απότομη δημοσιονομική προσαρμογή. Διαμορφώθηκε κυρίως μέσα από την υποβάθμιση της κοινοβουλευτικής λειτουργίας που προκάλεσε η συχνή προσφυγή σε πρακτικές εξαιρετικού χαρακτήρα (π.χ. Πράξεις Νομοθετικού Περιεχομένου), από την όξυνση της πόλωσης και του πολιτικού ανορθολογισμού, καθώς και από την έλλειψη σύμπραξης με την ίδια την κοινωνία για τις κρίσιμες αλλαγές.

Η ΚΡΙΣΗ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ προήλθε, τέλος, από τους όρους και τον τρόπο άσκησης της πολιτικής. Δεν είναι δυνατόν να θέλουμε να αλλάξουμε το παρωχημένο πελατειακό σύστημα της μεταπολίτευσης, αλλάζοντας απλώς τη ρητορική και όχι την πολιτική πρακτική. Η κρίση επηρέασε την ποιότητα του πολιτικού προσωπικού και έφθειρε τους θεσμούς της Δημοκρατίας. Γι' αυτό χρειάζεται εκ νέου η θωράκισή της με προτεραιότητα στη συνταγματική αναθεώρηση, στην αλληλεγγύη του πολιτικού συστήματος και στην ουσιαστική ανανέωσή του. Η ελληνική κοινωνία δείχνει ότι αναμένει ακόμα το «νέο».